

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Hyvää on se, että on huomioitu siirtolaskelmia vääristäviä tekijöitä ja niitä pyritään oikaisemaan siten, että kuntia kohdellaan tasapuolisesti ja että hyvinvointialueille siirtyy aidosti ne kustannukset, jotka ovat jatkossa hyvinvointialueiden maksettavia.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Kyllä, mainitut erät ovat olennaisia. Kaikki kertaluonteiset erät, jotka vaikuttavat vuoden 2022 sote- ja pela-kustannuksiin ja jotka eivät kuitenkaan siirry hyvinvointialueille kuluksi tai tuotoksi, pitäisi eliminoida siirtolaskelmia tehtäessä.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Sote- ja pela-palveluluokille tukipalvelujen kautta vyöryvät kertaluonteiset menot ja tulot. Käytännön esimerkki tästä: Naantalissa on muutettu poistosuunnitelmaa vuonna 2022 yhden rakennuksen (=kaupungintalo) osalta. Sen poistosuunnitelma oli poikkeuksellisesti 50 vuotta, kaikkien muiden rakennusten poisto-aika on ollutkin 30 vuotta. Mitään erityistä perustetta pidemmälle poistoajalle ei ole. Tästä muutoksesta aiheutui tilinpäätökseen 4,3 miljoonan euron kertapoisto.

Tilinpäätöksessä asia on käsitelty kuten kuuluu, mutta nyt kuntatietoraportoinnissa tästä tuli ongelma: kaupungintalon vajaa yksi kerros on soten käytössä, muuten taloa käyttää pääosin tukipalveluja tuottavat yksiköt. Tukipalvelujen palveluluokat tulee saada raportoinnissa nolville (=jakaa kustannus kokonaisuudessaan palveluille). Mikäli jaamme kertapoiston tällä periaatteella pois tilapalveluilta, sote saa tilakustannuksiinsa pienen osan kustannusta, mutta suuremman osan lisäkustannuksia sote saa tukipalvelujen kautta. Tämä siksi, että tukipalvelujen jakoperuste toiminnan palveluluokille on henkilöstömäärä, ja soten henkilöstömäärä on hieman alle puolet koko kaupungin henkilöstömäärästä.

Tällä kertaluonteisella poistolla ei ole mitään tekemistä siirtyvien sote-kustannusten kanssa, mutta nykyisten raportointiohjeiden mukaan toimittuna se nostaa sote-kustannuksia vuodelta 2022 kertaluonteisesti. Raportoinnissa kustannusten kasvu hukkuu suurelta osin tukipalvelujen viidakkoon eikä tule näkyväksi soten tilakustannusten kasvuna. Vääristymä sote-kustannuksissa on Naantalın kaupungin kannalta kuitenkin huomattava.

Mikäli olisimme myyneet kaupungintalon, ja saaneet siitä myyntivoittoa, olisi myös myyntivoitto vyörytetty sote- ja tukipalveluilla samoin periaattein, ja näin siirtyvät sote-kustannukset olisivat pienentyneet. Ja kunta hyötyisi siirtolaskelmissa tästä, mikä sekään ei ole oikein.

Kuten kohdassa 2 totean, kaikki kertaluonteiset erät, jotka jollakin tavalla vaikuttavat sote-siirtolaskelmiin tulisi eliminoida laskennassa.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks mielestänne oikea?

Oikaisulla ei pidä olla kynnystä lainkaan. Jokaisen kunnan tietojen läpikäynti aiheuttaa toki työtä, mutta se on tarpeellista jotta kuntien välille ei jää eriarvoistavaa "kerrosta" siirtyvien kustannusten laskentaan. Mikäli eriarvoistavia kerroksia jää laskentaan, kuntien kohtelu ei ole tasapuolista. Siirtyvillä kustannuksilla on joka tapauksessa vaikutusta valtionosuuksien määräytymiseen, ja tämänkään vuoksi taustalle ei saa jäädä kuntia eri tavoin kohtelevia tekijöitä. Valtionosuuksien suuruus on pienentyneessä kuntataloudessa merkittävä asia myös niissä kunnissa, joissa valtionosuuksien osuus koko talouden tulonmuodostuksesta on ennen hyvinvointialueuudistus ollut pieni.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus ovat kuntien kannalta välttämättömiä ennen päätöksentekoa.

6. Muita huomioita.

-

Lähteenmäki Heli
Naantalın kaupunki - talousjohtaja